

FLOR DE CARD

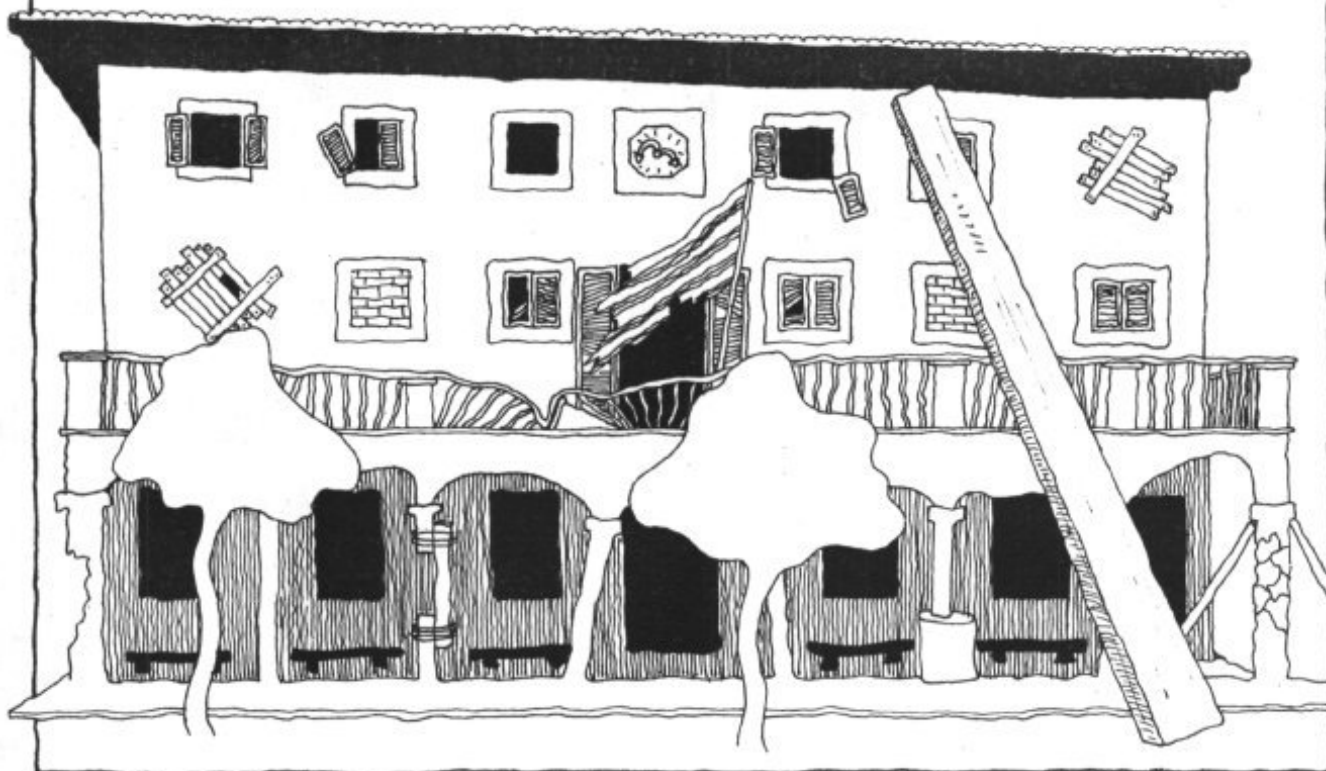

SANT LLORENÇ DES CARDASSAR

BOLLETÍ-REVISTA DEL CENTRE CULTURAL CARD * MARÇ DE 1986 * Nº 115

La compostura

*D'ençà que hi ha es batle nou
es regidors no s'entenen,
ses velles rancors revénen
i cada dia hi ha brou.
Per dissimular es renou
-com que tenen comandera-,
un pic cada any, fent sa seva,
trempen una compostura.
Lo fotut és que mos dura
de Nadal a Sant Esteva!*

Es prou sabut -i no només als ambients municipals- que la major part de les tasques de l'Ajuntament llorençí estan col.lapsades per mor de les contínues desavinences entre els representants dels diversos partits, desavinences que el batle no ha sabut -o volgut- neutralitzar i que ja han estat comentades diverses vegades en aquesta mateixa revista. Com a conseqüència d'això tenim un centenar -per dir una xifra- d'acords presos que no s'han duit a terme i altres tants que resten damunt la taula esperant una ocasió propícia per ésser tractats.

Els partits que integren l'oposició han intentat diverses vegades una aproximació al grup de govern per mirar de trobar una sortida a l'"impasse", però, inexorablement, cada pic que li ha convengut, el batle ha deixat de complir els acords, els pactes s'han romput i s'ha retornat a la situació anterior. El fet de que el batle no compti amb la majoria dels regidors -fet que és possible gràcies a que la nova Llei de Règim Local no ha entrat en vigor en la seva totalitat- fa que el CDS, el PSOE i el PSM tenguin la possibilitat de controlar aquelles coses que necessiten de la majoria dels regidors per ésser dutes a terme.

Tal és el cas de l'ampliació de les despeses. Resulta que -segons diven- el batle ha autoritzat unes despeses que superen ampliament els límits que li marquen els pressuposts i ho ha fet sense el vist i plau de la Corporació, cosa que està absolutament fora de la llei. Com a conseqüència, ara es troba en una situació enutjosa que vol neutralitzar així com sigui. Els regidors del CDS i del PSOE s'han mostrat disposats a solucionar-li l'afer amb la condició que els concedeixi unes presidències de comissió amb caràcter executiu. És a dir, que no es limitin a ésser únicament informatives -que és el que assenyala la llei- i tenguin poders suficients com per proposar i realitzar acords de plenari.

Si els pactes aconseguixen fer arribar l'actual Consistori amb una mica més de dignitat i eficàcia a les properes eleccions municipals, caldrà reconèixer que hauran estat un fet positiu i tots els llorençins ens n'hauran alegrat. De totes maneres no podem deixar de banda un puntet d'escepticisme, ja que no hi ha res que ens asseguri que, després d'haver-li aprovat l'ampliació de les despeses, el batle mantengui la seva paraula quant a la cessió de poders envers els qui fins ara han estat els seus enemics polítics.

Els temps ho dirà.

Flor de Card

Bolletí-revista del Card, Centre Cultural de Sant Llorenç des Cardassar.

Adreça: carrer de Sant Llorenç, 36.

Telèfon: 569119

Març de 1986

Número 115

Dipòsit legal: 765-1973

Edita: Centre Cultural Card

Imprimeix: Apóstol y Civilizador (Petra)

Director: Josep Cortès i Servera

Consell de Redacció: Felip Forteza

Guillem Pont

Guillem Quina

Guillem Soler

Miquel Sureda

COL.LABOREN

Josep Cortès	La Compostura	Portada
	OTAN. Resultats	4
	Zona Costera	5
	Entrevista	6
	Espipellades	8
APA		3
Joan Roig	Torneig de billar	7
Ramon Rosselló	Història	9
Guillem Pont	13 anys de campaments	10
	L'espera imprevista	13
	Sant Llorenç ahir	24
Jaume Galmés	Poesia	12
	Esports	23
Maria Galmés	Batec	14
	Si lleu...	22
	Comptabilitat	
A. Servera	Batec	14
Costumari	Març	15
Xesc Umbert	El temps	14
Llorenç Ramis	The Howling	16
Pere J. Llull	Congrés de la llengua	18
Josep Massot	Plomes amigues	19
Llorenç Artigues	Transilvània	20
Miquel Sbert	Mestre A. "Lleó"	21
Bel Nicolau	Distribució	

NOTA

Els articles apareguts en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus propis autors.

El dia onze de març, segons dimarts del mes, la Junta de l'APA va mantenir la reunió ordinària mensual, a la qual es tractaren els temes que segueixen:

Com ve essent costum, el secretari va obrir la reunió llegint la correspondència rebuda durant el mes:

* El CIM ens envia les bases per al concurs de cartells que sobre la problemàtica de les drogues fa comptes organitzar.

* Rebem també un fullet de la "Campanya de mentalització per a la integració del minusvàlid".

* La Federació d'AAPPAA ens comunica els temes que es tractaran a la III Trobada que tindrà lloc a Inca:

.La LODE

.L'escola pública

.Família, alumnes i escola

El Director ens fa saber que el festival pro-viatge d'estudis s'ha perllongat. Si no hi ha res de nou se'l farà coincidir amb la festa del llibre.

L'encarregada del SMOE també ens informa que el trimestre que ve, els cicles inicial i superior i el curs de 5è-B organitzaran acampades. Oportunament s'ampliarà informació.

Segons l'apotecari del poble, en Justo Pérez, l'aigua que beuen els nins de l'escola no reuneix les condicions de potabilitat que marca la llei. En conseqüència, per evitar possibles infeccions, li sol·licitarem que cada setmana n'efectui una anàlisi completa i comuniqui els resultats a la direcció del centre, especificant les mesures que consideri oportunes per tal d'aconseguir unes garanties mínimes de salubritat.

El director informa que l'endemà, coincidint amb el referèndum sobre l'OTAN, els alumnes del cicle superior també efectuaran unes votacions sobre l'Aliança Atlàntica amb el mateix sistema que els adults. Aquesta activitat extraescolar té com a objectiu que els al.lots coneguin "en viu" els mecanismes electorals i donin la seva opinió sobre el tema que indiscutiblement marca l'actualitat del país.

Com se sap, fa més de dos mesos que han acabat les obres de les noves aules i els al.lots encara no les poden utilitzar perquè el mestre d'obres no les ha entregades al Ministeri. Com sigui que el problema no duu punt de solucionar-se, ans al contrari sembla que la cosa va per llarg, s'acorden una sèrie de mesures per part de l'APA:

* Fer gestions amb l'arquitecte del Ministeri per tal d'esbrinar el perquè no s'entrega l'obra si ja està acabada.

* Fer de veure el constructor pel mateix motiu.

* Comprovar si l'Ajuntament ha complert l'acord que va prendre en el mes de gener en el sentit de solucionar unes deficiències que pares i mestres hi detectaren.

* En el cas de que cap de les esmentades gestions donàs el resultat esperat, es denunciarà l'afer en els mitjans de comunicació.

Pareix esser que la LODE preveu l'elecció dels membres del Consell Escolar durant el darrer trimestre del curs i exigeix que s'efectui seguint un sistema bastant més complicat que el que acostumàvem fer a Sant Llorenç. Per la qual cosa acordarem començar a fer feina per a l'elaboració del cens de pares i llegirem damunt damunt les modificacions que contempla. Si algun membre de l'Associació està interessat en consultar el text de la llei, es pot dirigir al secretari i l'hi deixarà.

CLÍNICA VETERINARIA

Passeig d'es Tren, 100
MANACOR
T. 554265

Burgues, s.n.
FELANITX
T. 581579

LEE - MIRTO - LAGOSTE - PULLIGAN

MARLBORO - WRANGLER - LEVITS

FILS

HOTEL SUMBA HOTEL FLAMENCO

BOUTIQUE
CONFECCION
SEÑORA
Y
CABALLERO

Aptos Sa Manega, bajos
CALA MILLOR
T. 585837

OTAN

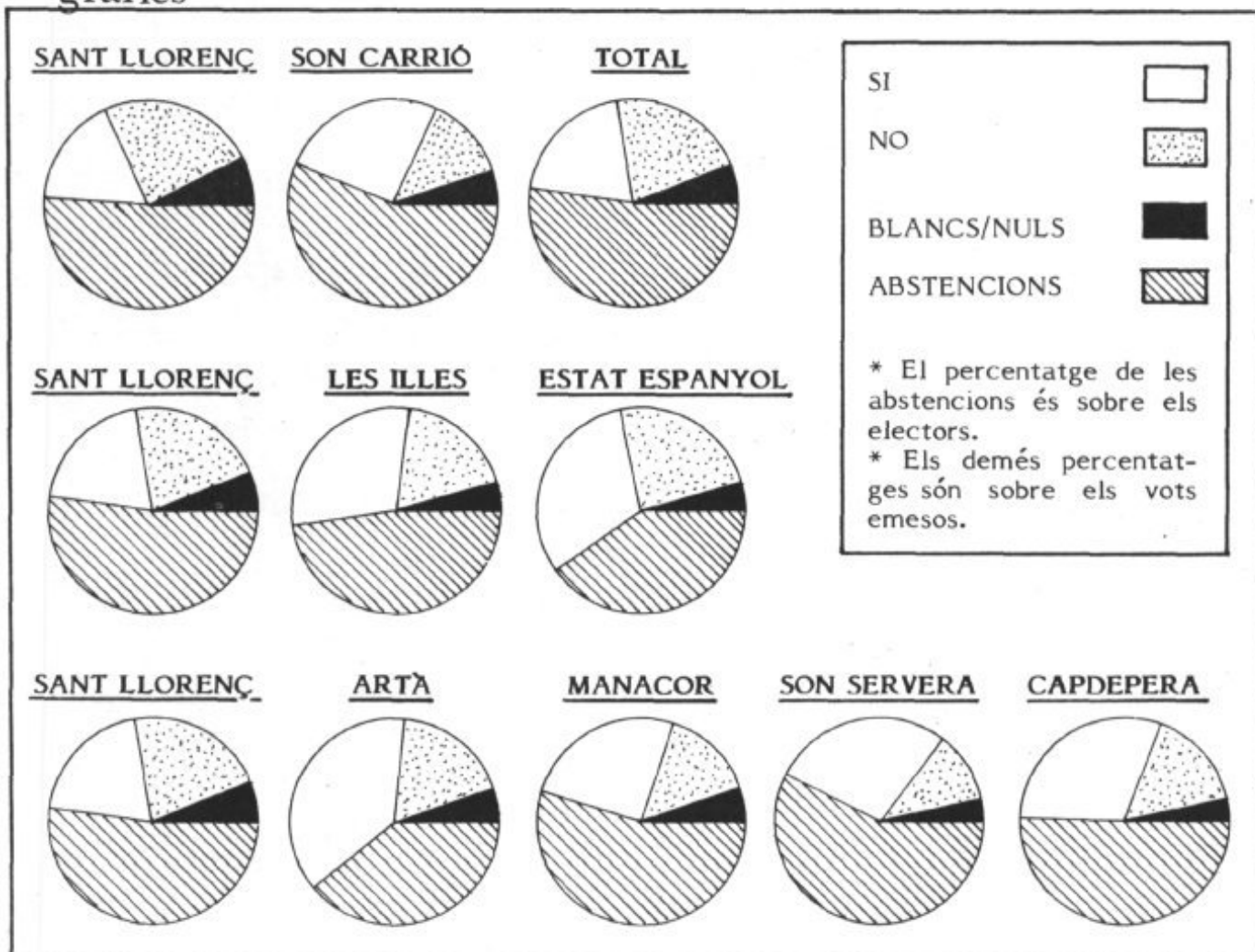
vots

	VOTANTS	%	SI	%	NO	%	BLANC/NUL	%
SANT LLORENÇ	1153	49'12	436	37'81	565	49'00	152	13'17
SON CARRIÓ	359	43'67	208	57'93	107	29'80	44	12'25
TOTAL	1512	47'71	644	42'59	672	44'44	196	12'96

participació

GENER-77	CONST-78	GENER-79	MUNIC-79	GENER-82	MUNIC-83	OTAN-86
76'87	67'81	62'79	66'67	74'69	72'53	47'71

gràfics

A rel de l'aprovació inicial del Pla Especial de protecció de l'espai natural d'Espcial Interés de "Sa Punta de n'Amer", la Consellereia d'Ordenació del Territori del Govern Balear ha elaborat un informe sobre diversos aspectes de la zona costera de Sant Llorenç, alguns dels quals hem cregut d'interés reproduir. Abarca les zones de S'Illot, Sa Coma i Son Moro.

NIVELL D'INSTRUCCIÓ

Amb estudis primaris	44'93%
Sense estudis	11'31%
Batxiller elemental o graduat escolar	12'75%
Batxiller superior	4'35%
Títol de grau mitjà	1'16%
Títol de grau superior	1'74%
Menors no escolaritzats i estudiants	23'76%

PROCEDÈNCIA

Sant Llorenç	15'87%
Manacor	19'37%
Son Servera	9'52%
Resta de Mallorca	10'47%
Altres illes	0'63%
Resta d'Espanya	33'03%
Estranger	11'11%

HOTELS

<u>S'Illot</u>		
Hotels de 2 estrelles	3	350 habit.
Hotels de 1 "	2	97 habit.
Hostals 2 "	1	309 habit.
Hostals 1 "	3	118 habit.
<u>Cala Millor-Son Moro</u>		
Hotels de 3 estrelles	5	1037 habit.
Hotels de 2 "	14	1962 habit.
Hotels de 1 "	15	1135 habit.
Hostals 2 "	10	301 habit.
Hostals 1 "	12	251 habit.

APARTAMENTS

<u>S'Illot</u>		
Apartaments 1 estrella		24
<u>Cala Millor</u>		
Apartaments 3 estrelles		226
Apartaments 2 estrelles		6
Apartaments 1 estrella		147

POBLACIÓ

	Proj.urb. Aprovats Ha.	TOTAL 100/hab./Ha.
S'Illot	3'67	367
Sa Coma	121'06	12.106
Son Moro	30'94	3.094

POBLACIÓ ACTIVA

Població activa	43'06%
Població no activa	56'94%
Població activa sector primari	3'87%
Població activa sector secundari	15'49%
Població activa sector terciari	80'64%

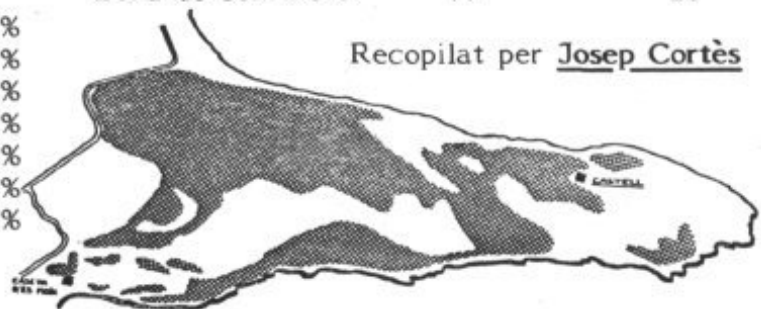
HABITATGES

Zona	Habitatges	Famílies
S'Illot	83	13
Sant Llorenç	1047	929
Son Carrió	197	189
Son Moro	230	40

HABITATGES DISSEMINATS

Zona de S'Illot	92	12
Zona de Sant Llorenç	89	73
Zona de Son Carrió	85	52
Zona de Son Moro	77	28

Recopilat per Josep Cortès

Que fa el Consell Insular en Turisme, Indústria i Comerç

El pilar més important de la nostra economia, rep suport del Consell Insular de Mallorca a través d'estudis i enquestes d'aquest mercat.

El Consell Insular de Mallorca ajuda en general totes les activitats promocionals tant a nivell nacional com "Un hivern a Mallorca", com a nivell internacional —"Congrés anuals d'Agents de Viatges de diverses nacionalitats" "Congrés Mundial de la Tercera Edat (FIAPA)"—. Edita guies, mapes, cartells i altres publicacions destinades a facilitar el coneixement de l'illa.

També mereix destacar-se la campanya de neteja de platges i altres llocs d'interés turístic.

Manté oberta una oficina d'informació turística a Alemanya i hi ha previstions d'obrir-ne una altra al Regne Unit. Col·labora també amb les oficines de turisme que hi ha en els municipis turístics.

Anualment distribueix el cànion d'energia entre els ajuntaments afectats per la producció i la transformació energètica.

Promou la celebració de conferències, fires i cursos que activin la indústria i el comerç.

Subvenciona i impulsa l'ús d'energies alternatives.

Consell Insular
de Mallorca

cf. Palau Reial, 1

No hi ha dubte que els temes que han marcat l'actualitat durant el mes de març han estat el referèndum sobre l'OTAN i la nova remodelació municipal. Per tal que ens parli un poc de tot això i en vista de que no és un protagonista habitual de Flor de Card, hem cregut oportú tenir un canvi d'impressions amb el representant del grup carrioner més progressista: en Mateu Puigròs.

- ¿A què creus que és deguda aquesta gran diferència entre els resultats del referèndum a Sant Llorenç i Son Carrió?

- És mal de dir, però així com aquí hi va haver una campanya forta per part d'es PSM i una altra davall davall d'es CDS a favor d'es "no", a Son Carrió no se va fer cap mitin o col.loqui de cap classe. Hi pot haver altres coses que hi hagin influït, però aquesta és sa meua interpretació.

- ¿Es vostro grup se va moure en aquest sentit?

- No. Públicament no férem res. Ni tan sols mos ho plantejàrem.

- ¿Estau contents d'es resultats?

- ¿M'ho demanes a nivell personal o de grup?

- A nivell de grup carrioner.

- En principi sí. Per sa relació que poguéssim tenir amb el PSOE crec que va anar bé. P'entura hagués estat més interessant que hagués guanyat es "no", lo que passa és que aquesta campanya s'havia presentat com una cosa personal d'en Felipe González i uns anaven a consolidar-lo i ets altres a despregiar-lo.

- Parlant de temes que mos afecten de més aprop, ¿com veus sa situació actual de s'Ajuntament? ¿Hi ha molta diferència amb s'anterior?

- A s'altra etapa també hi va haver una situació un poc difícil ja que es batle, com que no tenia majoria, se va haver d'aferrar a noltros i a s'UCD, però de cap de ses maneres se pot fer una valoració tan negativa com d'aquesta. Ses coses no varen quedar paralitzades i almanco s'Ajuntament va funcionar. Més bé o més malament, però va treure es carro, cosa que no se pot dir d'aquesta Corporació.

- ¿Com és que aquesta vegada no ha funcionat?

- Jo no sé si és que s'altra vegada p'entura hi havia més bona voluntat. Sa persona que està davant n'ha de sebre una mica, no en so sentit de posar-se en pla dictador, sinó que ha de sebre coordinar s'altra gent, ses comissions i totes ses tasques de s'Ajunta-

ment. Aquesta vegada no ha estat així. També hi ha influït es fet de que es grup de govern no ha tengut sa majoria.

- ¿Creus que hi pot haver tengut res que veure es fet de que a s'altra etapa no hi hagués representants de sa dreta més conservadora i ara sí?

- Lo que no s'ha arribat a aclarir bé, encara que tothom s'ho pensi, és si hi ha uns pactes entre es batle i AP, ara bé, es fet que sempre hagin fet un cos crec que ha d'haver influït en so funcionament de s'Ajuntament, ja que no ha donat lloc a que entras un altre grup amb sa suficient força com per poder fer una política coherent. Jo no me vull arriscar a afirmar si hi ha uns pactes, però una influència grossa sí que hi ha estat, i això no ho dic només jo, ho diu tothom.

- ¿Quines solucions hi veus?

- Solucions an es cent per cent crec que no n'hi ha. Lo únic que se pot fer és mirar de compondre un poc s'assumpo a fi d'arribar a ses eleccions, i si podem posar en marxa una sèrie de coses, millor, i si no, mala sort.

- ¿Per això heu fet aquests pactes?

- Bàsicament, sí.

- ¿Teniu esperances de que durin?

- De moment pareix que estan una miqueta col.lapsats. No sé com arribarà a acabar això. Fins ara només s'ha fet una distribució de presidències de comissió, però això per sí mateix no és res. Falten aclarir ses competències de cada comissió i que quedi ben clar si són informatives o executives.

- Si fa més d'una setmana que s'ha fet es ple i encara no s'han posat en marxa, sembla que s'interés per part d'es batle no deu esser excessiu...

- Es batle havia d'actuar amb una mica de prudència mentres sa cosa no està clara. De totes maneres s'assumpo està en un "impasse".

- N'hi ha que diven que podria esser una jugada d'es batle perquè li aprovàssiu s'ampliació d'es pressupost, ja que pa-

reix esser que ha gastat més de lo que podia...

- És difícil sobre lo que pensa es batle, lo que podem dir és lo que pensam noltros.

- *¿Però existeix aquesta possibilitat?*

- Lo que jo crec és que ell també veu que s'Ajuntament d'aquesta forma no funciona i que es nostro grup ha estat més coherent i estable que es seu, per lo tant sap que si no s'acosta un poc a noltros difícilment podrà fer qualque cosa per tirar es carro envant. De totes maneres ell sempre diu que vol lo millor p'es poble...

- *Je, je, je. ¿Quines diferències hi ha entre aquests pactes i es que heu fet altres vegades?*

- Sa diferència bàsica és que aquestes comissions, per part nostra, han d'esser executives, per lo tant cada president tindrà s'obligació de dur a ple ets acords que hagi pres sa comissió, i a s'enrevés. És a dir, que serà s'encarregat de fer realitzar ets acords d'es plens. Altres punts són que es batle se comprometí a dur a ple es punts que li suggerei-xi cada comissió, a fer plens ordinaris...

- *Suposem per un moment que es batle, d'aquí a dos o tres mesos, no compleix això que has dit.*

- En aquest cas s'única alternativa que quedaria seria tornar dimitir de ses comissions.

- *Que no seria sa primera vegada que s'estrevé...*

- De fet no podem somiar miracles. Ja t'he dit abans que solucions an es cent per cent no n'hi veig. Se tracta d'esterrossar per veure si arribam a ses pròximes eleccions.

- *Canviem de terç. ¿Estau integrats dins el PSOE?*

- No n'hi ha cap que estigui afiliat, i amb això no vull dir que sigui bo ni dolent, sinó simplement deixar-ne constància. Ho dic perquè en es Manacor Comarcal un altre regidor va dir que jo havia de respectar sa disci-

plina d'es partit i això no és ver. No tenim cap classe de dependència ni tampoc el PSOE mos ha fet cap suggerència damunt un tema en concret. No estam lligats en res.

- *¿I a nivell local amb el CDS?*

- Més poc encara. No hi ha pacte de cap classe. Únicament que hem coincidit a s'oposició i hem fet feina plegats.

- *¿Ja teniu projectes de cara a ses pròximes eleccions?*

- Encara no ho tenim clar. Noltros mos pensàvem que teníem molt de temps per davant, però veig que ets altres partits se moven molt... De totes maneres si és ver lo que n'hi ha que diven que hi haurà set llistes sa situació pot esser caòtica. Haurem de fer una reflexió profunda per veure si mos convé més presentar-mos amb un partit ideològicament semblant a noltros o fer una llista d'independents. Per part nostra es tema encara no està madur.

Josep Cortès

I TORNEIG DE BILLAR AMERICÀ

A l'hostal Mar i Sol de Cala Bona s'ha disputat el I Torneig Individual de Billar Americà.

El torneig, que va estar molt concorregut, va resultar bastant disputat, en una lluita noble i de cordial camaraderia, podent-se comprovar que aquest joc de cada dia va adquirint major afecció.

Després de quinze dies d'agradables i emocionants partides, el torneig va arribar al seu final, quedant la classificació dels primers llocs així com segueix:

1er.	M. Riera	Trofeu	24 punts.
2on.	A. Pérez	Trofeu	18 "
3er.	José	Medalla	16 "
4rt.	J. Reolid		16 "
5è.	Granadino		12 "
6è.	P. Marfil		10 "
7è.	M. Vanrell		10 "
8è.	J. Roig		6 "

En aquests moments, vist l'èxit esportiu obtingut en aquest torneig individual, s'està desenvolupant la modalitat de "colles" a la qual hi intervenen persones de 8 a 65 anys, essent, també mixte.

Dia 18 de març es va fer un sopar on s'entregaren els trofeus individuals en el mateix hostal Mar i Sol.

Joan Roig

RESTAURANT SALVADOR
POLLASTRES ROSTITS

Sureda, 1
Telèfon 570624

PORTO CRISTO

S'altre dia de pagès un conegut urbanitzador manacorí que tenia interès en què s'aprovàs un projecte amb so més poc escàndol possible, va convidar a dinar an en Toni Cuc, que, com se sap, és un d'es regidors més escandalosos de s'Ajuntament.

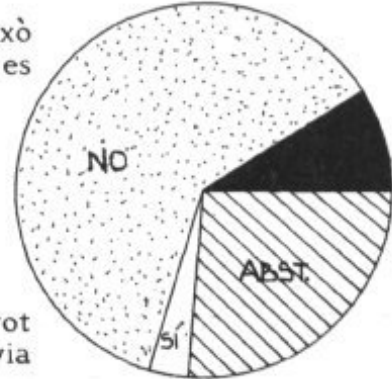
El va menar a un bon restaurant i, després d'oferir-li de lo bo lo millor, li va dir que sa seva boca era mesura -per lo d'es dinar, s'entén-; en Toni, naturista d'arrel, en lloc d'aferrar-se an es marisc o a un bon amfós, se va decidir per una sopa de verdures, una truita a la francesa i un poc d'aigua mineral.

¿Vos imaginau sa cara que va posar es conegut urbanitzador manacorí?

Ets al.lots d'es cicle superior d'EGB, per tocar amb so nas tot això de ses votacions, també organitzaren un referèndum sobre s'OTAN es mateix dia que es grans. Vet-aquí es resultats:

Cens electoral	: 88
Votants:	: 73'86%
Abstencions	: 26'14%
Vots afirmatius	: 4'61%
Vots negatius	: 83'07%
Vots blancs/nuls	: 12'32%

Per cert, si n'Ignasi havia manifestat diverses vegades que es seu vot seria negatiu, ¿com és que estava tan emputat perquè s'Escola havia organitzat aquest referèndum paral.lel?

Per poc que estiguen al tanto d'es trullet polític local sabreu que es de s'oposició -llevat d'en Toni Cuc- han fet una compostura amb so batle per mirar de treure es carro de s'Ajuntament, que per lo vist està ben encallat, i han acceptat un parell de presidències de comissió. Es problema és que es de s'altre costat -en Falera i es seus- diven que aquestes comissions només són "informatives" i ells exigeixen que siguin "comendatàries".

¿Vos pareix que s'arribaran a posar d'acord?

A unes recents declaracions an es diari "Ultima Hora", en Jeroni Albertí va manifestar que confiava millorar es resultats de ses eleccions municipals del 83 a Sant Llorenç.

Tenint en compte que d'es tres regidors que va treure n'hi han fuit dos i veient es grau d'eficàcia que ha tengut es que queda dins sa Corporació, no me podeu negar que el Sr. Albertí és un polític de lo més optimista.

De totes maneres es mallorquins solem dir que "un cantar sol fer s'ase i s'altre fa es treginer".

Pareix esser que alguns regidors del PSOE i AP de s'Ajuntament de Manacor, juntament amb so secretari en Julio Alvarez Merino -que va estar una temporadeta per Sant Llorenç- han estat acusats de xantatgistes. Se'ls ha denunciat perquè diven que exigien doblers a canvi de concedir permisos d'obres.

Per sort en es nostro poble no passen aquestes coses i es permisos d'obres se concedeixen escrupolosament an es qui compleixen es requisits que marca sa llei.

No hi emporta que vos ne rigueu, que no vaig de berbes!

Per acabar podem resar un Parenostro perquè l'any 2000 tenguem ses aigües canalitzades i un altre perquè sa pròxima Corporació arregli lo d'es torrent, que si hem d'esperar que ho faci aquesta estam ben arreglats!

ELS PESCADORS DE CORALS (I i II)

L'any 1428, Montserrat Virgili, pescador d'Alcúdia, ven al mercader Bernat Desclapers tot el coral que pugui pescar en les mars d'Alcúdia, a raó de 17 sous la lliura. També havien signat contractes amb dit mercader els pescadors Gabriel Figuerola i Mateu Pujol àlias Petit, així com també Lluç Segura, Pere Vallés, Rafel Urgellés i Antoni Bauló. (Id C-56 f. 1, 182v i 183). L'any següent, Joan Jacomí, pescador, reconeix deure al mercader Arnau Maçana 93 lliures, 4 sous i 2 diners que el mercader havia bestretes i avançades perquè el pescador pescàs coral. De la mateixa manera Gabriel Avi havia rebut 113 lliures. (Id. C-58 f. 50v i 51).

Datats els anys 1421-22 són dos contractes de dos coralers o persones que exercien l'art d'obrar el coral. D'una banda trobam que Vidal Suau, jueu coraler promet a Joan Puig, mercader ciutadà, que exercirà en la seva casa l'art de coraler per espai de 10 anys. Es dedicaria a fer botons i per cada lliura de coral cobraria 8 sous, més 5 sous per la feina o jornal. D'altra banda Nicolau Pujades, coraler de Barcelona, es col·locava amb Ponç Maçana, mercader ciutadà de Mallorca, per temps d'un any durant el qual exerciria l'ofici de coraler fent botons i cobrant els jornals a raó de 3 sous. (Id. C-69 f. 126 i 253).

LES NEULES DE NADAL

De tothom és prou conegut el costum que hi ha hagut a les illes, des de molt enera, de penjar neules dins les esglésies el temps de Nadal.

Quan vaig fer el llibre "Menorca davant la Inquisició" em va cridar l'atenció un dels capítols presentats per l'advocat defensor de la causa que se seguia, l'any 1620, contra Sebastià Riudavets, rector de l'església del Mercadal, on es fa constar que l'escolà es va sentir ofès perquè el dit rector el va renyar quan, les festes de Nadal no va posar les neules dins l'església: "*essent Barthomeu Fanals obrer de la yglésia parroquial del Mercadal, dexà de posar neulas en la yglésia en les festes de Nadal y per esser assò cerimònia santa de la Yglésia en tot aquest Bisbat de Mallorca, lo dit rector Riudavets lo reprengué davant de algunes personas*". (Aleshores Menorca formava part del Bis-

bat de Mallorca).

A un petit inventari de béns d'Antoni Benet, apotecari de la Ciutat de Mallorca, fet l'any 1500, veim que entre altres coses tenia "un neuler de fer neules, de ferro". (ARM prot. Joan Sala S-576 f. 92v).

També es penjaven neules dins les esglésies amb motiu d'altres festes; així succeïa per Sant Jaume i Santa Anna, titulars de la capella del castell reial de Ciutat (Almudaina). Cada any els procuradors reials feien la corresponent anotació. Així veim que el 1460 foren despeses 3 lliures, el dia de Sant Jaume i Santa Anna "*del Castell Reial de la Ciutat axí en compra de murte, neules, e per fer collació que feeren los xandres*" (ARM RP 3562 f. 74). Altres 3 lliures foren despeses l'any següent, entregades al rector de la capella, "*axí en compra de murta, jonchs, neules e altres coses per ornament de les dites festes*". (RP 3.564 f. 71v)

A un altre inventari d'un apotecari, Antoni Prohens, fet per la seva viuda Joana dia 4 de març de 1476, llegim: "*Item una altre caixa de tenir neules ab pany e clau, vella e sotil*". (ARM Prot. Joan Castell C-174 f. 172).

NOTES HISTÒRIQUES

L'any 1284, Arnau Burgues, batle general de Mallorca, va rebre 4 lliures, 14 sous i 6 diners de Romeu Blanquer per lluíme d'una alqueria que comprà a Pere Llorenç, en el terme de Bellver. Més 3 lliures, 10 sous i un diner de Bernat Pardines per lluíme de l'alqueria La Riba, situada a Bellver, venuda a Pere Llorenç. Més 7 sous de dit Pardines per lluíme d'un molí i tros de terra venut a Bernat Carrió, a Bellver. Més 3 lliures i 13 sous de Bartomeu Jover per lluíme d'una alqueria i rafal venut a Mateu Font, a Bellver. (ACA Cancelleria Vària nº 242).

Dia 4 de maig de 1381, Llorenç de Pardines, ciutadà de Mallorca (senyor de Son Vives), col·locà en matrimoni amb Guillem Oliver, mercader, Elicsenda la seva filla i de sa muller Agneta (aquesta dona era filla del cavaller Pere Onís), i aporta dot de 1.500 lliures; el nuvi fa augment i afegeix 125 lliures (ARM prot. Nicolau Cases C-18 f. 185v).

13 anys de campaments

FLOR DE CARD -10- (54)

UNA EXPERIÈNCIA EDUCATIVA

1973.- (DUES TANDES)

A la primera passa ja l'haviem dada! Continuar amb els campaments resultà fàcil per varis motius:

a) Per una banda ja no era "novetat". Els nins que havien assistit al de l'any 72 majoritàriament estaven gojosos d'haver superat aquella mena de pre-mili infantil... i ja se sap, tenint els fills contents hi tens els pares. D'altra banda havíem tingut la sort -sort que ens acompanyà al llarg dels 13 anys- de no haver de comptabilitzar cap desgràcia ni solsament lleugera, el que segurament afiançà la confiança dels pares en aquella colla de jovenells (Ara, des d'una posició de pare, entenc i comprenc que 18-22 anys són pocs per, sense una coneixença prèvia, poder tutorar els fills). Ara entenc determinades pors i els conseqüents consells!

b) En el tragí continuat que em deparà l'interinatge per escoles estatals, em tocà desenvolupar el paper de mestre a Sant Llorenç, atenent els cursos superiors (7è i 8è) on per primera vegada, del 36 ençà, s'aplicava la coeducació. Això donà als campaments una perspectiva diferent, car no és la mateixa cosa convocar i convidar a uns campaments des del carrer o des de l'escola. L'escola, malgrat les persones fóssim les mateixes, atorgà una mena de "seguretat moral" que no es posseeix si la convocatòria es fa

Majoritàriament les activitats es podien considerar "escola sota els pins".

des del carrer. La prova de tot això està en què, de banda el torn masculí "habitual", es pogué muntar i realitzar una tanda per a jovenetes que just havien traspassat o resquillaven els límits de la pubertat (i això a l'any 73, quan a la vila encara campaven bubotes de molt diversa índole: polítiques, sexuals...)

c) I un altre component fonamental fou la indiscutible retxa d'aire novell i sà -com si arribàs del nord enllà- que representà l'arribada d'en Jaume Lliteras, el nou vicari, que ja des d'un principi s'identificà i recolzà majoritàriament els pressupòsits conceptuals inherents a l'acció del Club Card. I aquesta glopada d'aire novell, fred i sà, es veu d'alguna manera ressaltat pel marc referencial d'una església pesada, cansada, envellida, representada llavors a la vila pel gairebé oblidat Mn. Perelló.

Si no record malament la participació directa d'en Jaume en aquests campaments del 73 fou més anecdòtica i moral que no real. Amb tot i amb això possibilità un fet que altrament era impensable: la participació directa d'una gent propera a la Parròquia rejuvenida per la nova sava i que s'havia mantingut allunyada de l'acció directa, decisòria del Card; obviament faig referència a les monges i a un grapat de moni-

tores.

La participació d'en Jaume resultà, idò, fonamental, car juntament amb la volada pròpia que havien agafat els campaments -que mobilitzà altra gent com n'Antònia Garcia, na Jerònia d'es Pou Vell...- el possibilitar un fet didàctic important: la pèrdua de cert autoritarisme -potser excessivament accentuat a l'any anterior- i la conseqüent recerca de sistemes alternatius.

Certament la perspectiva, en els fets, en les decisions, en les relacions humanes... a vegades pot arribar a canviar la "realitat" sempre subjectiva i parcial. Avui, cal reconèixer el paper d'"intermediari de formació" que desenvolupà en Jaume -i que a mi, per exemple, em portà a realitzar diversos cursos de la nounada Escola de l'Esplai i potser fins i tot a estudiar Pedagogia- i també el paper de "desautoritarisme" que propicià la intervenció femenina i de manera especial la guiterra de na Isabel Quetglas.

No record qui ho va dir però potser no pensava malament aquell qui assegurà que la vida no és més que l'amuntegament de petits i insignificants detalls, petites coses, un tant (?) accidentals i insignificants.

Ara mateix, un altre record entranyable d'aquest segon any de campaments, en són aquelles dues monges -sor Caterina i sor Joana- que, entrades ja en anys i amb una salut que no era precisament de ferro, accediren a abandonar les seves comoditats, el seu reconet en el convent per instal·lar-se en una in-

Recorregut incògnit a Son Macià com a mitjà d'un coneixement més ample del medi.

hòspita tenda de campanya i en un contexte no gens habitual. certament és admirable.

....

En comparació a l'any anterior i per una simple raó de distribució de feines i funcions no directament educatives, els campaments de l'any 73 resultaren, com ja s'ha dit, menys autoritaris, més distendits... amb més accions didàctiques conscients.

D'alguna manera això ens porta a la importància del contexte, tot referint-se al món educatiu. A l'escola, en un campament, en una família, és fonamental un aspecte de relació interpersonal assossegat, distendit, amical i amb objectius comuns car d'altra manera es corre el perill de deixar petjades negatives en comptes de deixar-les positives

(ja se sap "sempre" quan hi ha contactes entre persones, i més si és un petit i un gran, s'educa o se deseduca). Per aquest motiu qualificaria d'importants i transcendents aquells enyorats i tranquils passejos marins des de l'arena fins a la "Cova de ses Dones" en aquells horabaixes d'aigua tranquil·la i teba a Cala Virgili (el nom ja és, per el mateix, una mica sedant). I no perquè resultassin agradables pels monitors sinó perquè possibilitaren un necessari i a vegades despreciat relaxament i una mena de planificacions informals que, sens dubte, havien de repercutir beneficiosa-

.../...

Solitària "Cala Virgili"

.../...

ment en les relacions nin-monitor.

Un altre aspecte, en el qual s'aprofundí a l'any 73 fou en el coneixement conscient del medi, de l'espai concret on es feien els campaments, coneixement que, en el cas de les nines, es féu extensiu fins al nucli urbà de Son Macià.

Els objectius més o menys assumits en els campaments de l'any 73, de manera intuïtiva, sense una prèvia planificació i forçats per la simple bona voluntat potser es poden resumir de la següent manera:

* En l'aspecte dels monitors:

- Participació més ampla i plural (d'alguna manera els campaments ja eren "cosa de molts").
- Relacions personals distendides i assossegades per dos motius: encara no ens coneixíem els defectes i, com que érem més, les feines s'anaven fent, sense amuntagar-se.

* En l'aspecte didàctic:

- Rompre temporalment les relacions vivencials peres-fills (ja assumit l'any anterior).
- Un coneixement més ample i conscient del medi que ens voltava.
- Unes relacions nin-monitor menys autoritàries (o potser amb un autoritarisme més conscient).
- Aprofundiment en les activitats que podríem anomenar de "lleure dirigit" malgrat no es defugís completament d'una mena d'"escola sota els pins".

A nivell personal, i llevat d'aspectes puntuals com els banys horabaixencs o el simfònic "don Mennoooo...", l'acció de les monges o les reflexions de n'Antoni "d'es Taller" posteriors a agradoses visites nocturnes, els records no em resultaren tan exuberants com els de l'any 72, però, així com anava dient i pensant n'apareixien de nous, el que em diu que les tandes d'aquest campament em resulten més fresques i completes del que comptava en principi. De totes maneres -i més per a mi que no he estat mai gaire llarg de memòria- cal reconèixer que resulta una mica aventurat descriure records i pensaments sense punts de referència (Flor de Card, memòries...) I no és peresa de fullejar, simplement és que a l'hora de redactar no els tenia a mà.

Guillem Pont

Eivissa, març 86

Poesia

Sigil.losos esperits acuitats
rera les columnes
ens estan vigilant dins la penombra
d'aquest extrany temple.

Cau la nit i
silenci.
M'observes i
silenci.
T'estim i
silenci.

De sobte
el foc
ha quedat paralytatzat.

Jaume Galmés

Nota

EL TEATRE SANS és un antic edifici del segle XVI que recentment ha estat restaurat pel grup "Estudi Zero", per tal d'esser utilitzat per allò que fou construït: pensar, crear Art, la màgia de la fantasia.

Aquest grup, que a darreries de març va posar en escena obres de Txèkhov i Ionesco, pretén que aquest teatre que ha estat utilitzat durant segles al número 5 del carrer de Sans, continui marcant una pauta en la història del Teatre a Mallorca.

Vet-aquí una encertada iniciativa destinada a afermar la creixent afecció al teatre.

La lucha contra el cáncer sólo será positiva, teniendo presentes dos cosas:

1ª.- Diagnosticando a tiempo. Ante la duda visitar al médico.

2ª.- Ayudando a la Junta Local de cada población con el donativo fijo de SOCIO PROTECTOR, de modo que el dinero garantiza un servicio permanente de investigación y campañas preventivas.

ES UNA LLAMADA Y UN RUEGO DE LA ASOCIACION ESPAÑOLA CONTRA EL CANCER JUNTA PROVINCIAL DE BALEARES

TEL. 23 01 49

Davant un problema imprevist i alhora insuperable enfront del qual et sents impotent, hom, obviament, pot reaccionar de molt diverses maneres.

Quan vaig saber, de manera certa, que no em quedava més remei que arrossegar el cul -com es diu vulgarment- deu o dotze hores entre els vidres i sota el ciment de l'aeroport, vaig intentar d'agafar-m'ho amb calma. Tanmateix! Una calma pesada que possibilita l'avorriment, la lectura, l'observació -amb certa pedanteria- de persones i fets, i àdhuc la filosofia...

Es ver que la vaga és, en darrer terme, l'única defensa que té el treballador;

Es ver que avui es donen casos de crispació -massa dissortadament- que porten a prendre decisions dures, radicals...

Però, les persones que prenen les decisions de provocar i/o anar a una vaga, ¿quina reacció tenen davant una situació semblant en un altre contexte?

¿Quina és, per exemple, la reacció de l'empresari del sindicalista que es veu obligat a anar d'una cua a una altra i a asseureu... deu o dotze hores seguides per

- anar al futbol
- subscriure's a una col·lecció de llibres
- matricular els seus fills a una escola
- ... (posau-hi el que desitgeu)?

Deucridar com un boig dient que un paper diu...?

Deu posar cara de llàstima i aduir motius tant, tant personals que es confonen amb els generals? (Calcular que fórem 30.000 els passatgers afectats per la vaga)

Deu criticar les decisions laborals dels qui l'atenen?

Deu "llevar pell" amb els seus companys a les Institucions?

S'ho deu agafar amb resignada filosofia?

...

Tot això no és sinó palla per arribar al bessó de la qüestió:

Potser és terriblement humà però adesiara, sovint massa vegades, ens deixam embolicar per la temptació d'exigir en els altres allò que nosaltres no estam disposats a donar -a l'esfera personal, laboral...- És a dir, adesiara, sovint massa vegades, criticam en els altres els mateixos defectes, les mateixes manques, els mateixos anhels que portam nosaltres i que aplicam seguit seguit.

I és que certament una cosa és sonar i l'altra ballar, una cosa és dir i l'altra fer, una cosa és criticar positures o fets i l'altre aportar solucions pragmàtiques.

Oh! els humans som éssers meravellosament complexos. I a alguns, de tant en tant, ens agrada reflexar un pensament en un paper.

Guillem Pont

Usted puede hacer positiva la lucha contra el cáncer mediante su donativo fijo a la
Asociación.
JUNTA PROVINCIAL DE BALEARES
TEL. 23 01 49

**AUTOESCOLA
CARDASSAR**

major, 22

VIDRES I MIRALLS

**CRISTALLERIA
Sant Llorenç**

Carrer Major, 71
Telèfon 56 92 11

CÀS SERVERI

TALLER
MECÀNIC
REPARACIONS
EN GENERAL

Cardassar, 25 * SANT LLORENÇ

NO A L'OTAN

El dia 9 el PSM va aprofitar aquestes dades per a fer campanya en contra de la permanència d'Espanya a l'OTAN. A la Rectoria es reuniren més d'un centenar de persones per escoltar les raons de la postura anti-atlantista, que estava representada per en Sebastià Serra, parlamentari del PSM, Josep Carbonero, director de l'Hospital General i representant de la Plataforma Cívica i n'Antoni Sansó, que va aprofitar per informar dels assumptes de l'Ajuntament.

REFERÈNDUM

El dia 12 es va celebrar el tan desitjat, esperat, refusat, embullós, inútil, esperançador, rebutjat i ja oblidat referèndum. La jornada, com se sol dir pels mitjans informatius (ràdio, televisió...) va transcórrer sense incidents. va votar gairebé un 50% de l'electorat i a Sant Llorenç va guanyar el "no" a totes les taules. Podeu trobar més informació a la pàgina 4.

NAIXAMENTS

Neixen a Son Carrió na Sònia Galmés Soler, el dia 18 de febrer -filla de n'Antoni i na Mònica- i na Maria Isabel Sampol Lull, el 15 de març -filla d'en Bartomeu i na Maria-. Enhorabona a tots sis!

DEFUNCIONS

Na Magdalena Sureda Rosselló mor a Son Carrió dia 3 de març a l'edat de 78 anys. Era viuda. Descansi en pau.

Mor a Son Carrió na Bàrbara Pomar Sureda. També era viuda i tenia 80 anys. Al Cel sia.

Llorenç Riera Lull, fadrí, mor a Sant Llorenç dia 16 de març a l'edat de 67 anys. Que el vegem en el Cel.

Maria Ros Veny, viuda de 62 anys, mor a Sant Llorenç el dia 19 de març. Al Cel sia.

EL TEMPS

ESTACIÓ DE CA'N XESC

Mes FEBRER -1986

Dia	litres	fenòmen atmosfèric	vent dominant
1	4'5	☁ ☁ ●	SO 10
2			
3	0'3	☁ ●	
4		☁	
5	5'0	DIA MOLT FRED	
6	3'7	☁ ●	
7			
8	17'2	☁ ●	N 20
9			
10		☁ FRED	
11			
12		☁	
13			
14	15'2	●	SO 25
15			
16	0'4	●	
17			O 55
18			O 40
19			O 40
20			
21	2'0	●	O 60
22			O
23			SO
24			O
25			
26			E
27			E 20
28	4'0	☁	E
29			
30			
31			

49'3

Temperatures màximes	
Dies	graus
	19

Temperatures mínimes	
Dies	graus
10	2

Velocitats màximes del vent	
Dies	Qmts/hora
21	60 ±
17	55 ±

Fenòmen atmosfèric	
Pluja	●
Neu	✱
Calabruix	△
Tempestat	☁
Boira	☁
Rosada	☁
Gelada	☁
Petita nevada	☁

SETMANA SANTA

Dia 23 de març, dia del Ram, processó, rams d'olivera i palmes. El capvespre, els Dotze Sermons.

Dia 25, confessió general. La gent va acudir a confessar els seus pecats i a preparar-se per a les properes festes.

Dia 27, Dijous Sant. Processó.

Dia 28, Divendres Sant. Processó.

Dia 30, dia de Pasqua. Botets, processó i freixura.

PRIMAVERA

Dia 20 de març, devers les deu del vespre, el Sol va passar, pel punt Àries, de l'hemisferi austral al boreal. En aquest moment el dia i la nit varen tenir la mateixa durada a tots els punts de la terra i va entrar la Primavera. De totes maneres sols no ens en vàrem tèmer, perquè va ploure de valent i feia un fred hivernal.

Maria Galmés
Antònia Servera

Representació del mes de març, segons el llunari quatre-centista d'En Bernat de Granollachs (Biblioteca Central.)

És considerat com el més variable dels mesos de l'any; i és que, situat en el trànsit de l'hivern a la primavera, participa de les temperatures pròpies d'aquestes estacions. Els llunaris antics el representaven en figura d'un minyó amb tres cares: una que bufava, una altra de riallera i la tercera, ferrenya, les quals volien simbolitzar les variacions del temps. Hom també havia figurat així la personificació del vent.

Per les terres altes comencen a plantar patates, mongetes i blat de moro. També és el temps de fer planter de cols primerenques, alls tardans i de treballar la vinya.

A muntanya hom comença a preparar les sitges per a fer carbó i s'encenen els forns de calç.

Aquest moment és el més bo de l'any per a fer obres; opinió que també tenien els grecs i els romans i és comuna en la majoria de pobles de cultura mediterrània.

El març és el mes dels vents.

Dia 7, sant Tomàs d'Aquino.- Era el patró dels estudiants. El reclamaven molt especialment els estudiants que cursaven estudis per a la carrera sacerdotal, per tal que els protegís contra els perills i els atacs voluptuosos i luxuriosos que amenacen la joventut.

Dia 17, sant Josep d'Arimatea.- Fou el qui va desclavar Jesús de la creu i el va enterrar dins d'un hort del carrer de casa seva. Per aquest motiu el tenien per advocat els enterraments, els bagulaires, els qui portaven els morts al fossar i totes les altres gents que, fos com fos, intervenien en el soterrament dels difunts.

Dia 19, sant Josep.- Patró dels fusters. La seva devoció no va adquirir una certa importància fins al segle XIII, el que fa que no es trobi a gairebé cap llegenda ni tradició

populars. Malgrat això el seu nom és el més extès de tots. Ja ho diu el proverbi:

De Joseps, Joans i ases
n'hi ha per totes les cases.

Dia 20, Primavera.- Els pobles clàssics començaven l'any per la primavera; feien coincidir el seu inici amb el desvetllament de la Naturalesa, aparentment esmorteïda pel fred durant la hivernada. Roma va començar l'any pel març fins al 153 abans de Crist, en què fou traspassat oficialment al gener; a França persistí el Cap d'any pel març fins al 1653.

Encara avui entre la nostra gent més en contacte amb la terra i més aferrada al seu agre, i per tant de sentit més tradicional, hom considera l'any dividit en dues grans estacions: l'hivern i l'estiu, que comença pel març; la idea de la primavera és, doncs, gairebé inexistent, com ens ho demostra la gran escassetat de refranys que s'hi refereixen.

La Quaresma.- En temps molt reculats havia durat només quaranta hores, en el transcurs de les quals els fidels observaven un dejuni complet. No menjaven ni bevien res absolutament. El Concili de Nicea, celebrat l'any 325, va elevar el període quaresmal a quaranta dies, com encara té avui. Va establir-lo el papa Gregori el Gran.

Jo no sé perquè ni com
un mare té set fies:
sa major té quatre dies
i ses altres set perhom.

del "Costumari Català"

*

BANC ESPANYOL DE CRÈDIT

BANESTO

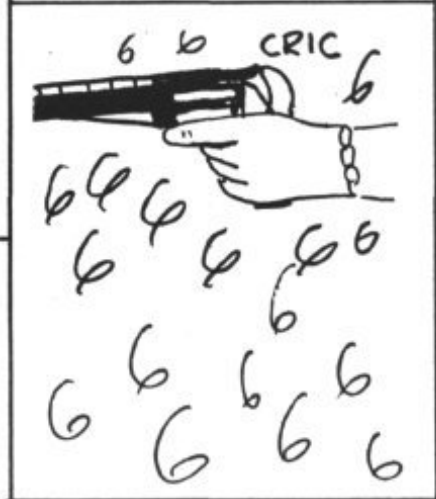
La major empresa bancària d'Espanya
al seu servei.

THE HOWLING

GUIÓ I
DIBUJOS:
LLORENE
RAMIS.

II CONGRÉS INTERNACIONAL DE LA LLENGUA CATALANA MCMVI 86

Els textos legislatius bàsics relacionats amb el tema lingüístic són l'article 3 de la Constitució i l'article 3 de l'Estatut d'Autonomia. Atesa la importància de la norma de què formen part, no és, potser, sobrer reproduir-los.

Diu l'article 3 de la Constitució:

"1. El castellà és la llengua espanyola oficial de l'Estat. Tots els espanyols tenen el deure de conèixer-la i el dret d'usar-la.

2. Les altres llengües espanyoles seran també oficials en les respectives Comunitats Autònomes d'acord amb els seus Estatuts.

3. La riquesa de les diferents modalitats lingüístiques d'Espanya és un patrimoni cultural que serà objecte d'especial respecte i protecció".

I l'article 3 de l'Estatut d'Autonomia:

"La llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, tindrà, juntament amb la castellana, el caràcter d'idioma oficial. Tots tenen el dret de conèixer-la i d'usar-la i ningú no podrà ésser discriminat per causa de l'idioma".

Resumint, i a fi de no allargar-nos massa, és de destacar, sobretot:

- a) El castellà és la llengua oficial de l'Estat.
- b) El català és també llengua oficial a les Illes Balears.
- c) El català és la llengua pròpia de les Illes Balears.
- d) Tots tenen el dret d'usar qualsevol de les dues llengües oficials.

Per tal de desenvolupar l'article 3 de la Constitució i, més particularment, preceptes estatutaris semblants a l'esmentat del nostre Estatut d'Autonomia, a les Comunitats que tenen llengua pròpia oficial s'han promulgat les lleis següents:

- Llei 10/1982, de 24 de novembre, bàsica de normalització de l'ús de l'Euskera (al País Basc).

- Llei 7/1983, de 18 d'abril, de normalització lingüística a Catalunya.

- Llei 3/1983, de 15 de juny, de normalització lingüística a Galícia.

- Llei 4/1983, de 23 de novembre, d'ús i ensenyament del valencià, al País Valencià.

La nostra és, per tant, l'única Comunitat Autònoma amb llengua pròpia oficial que no té una llei de l'ús lingüístic i de normalització aprovada. No obstant això, aviat arribaran a la fi, segons sembla, els tràmits parlamentaris del projecte de llei de normalització lingüística a les Illes Balears.

Pere J. Llull

UTILITZEM SEMPRE LA NOSTRA LLENGUA

II CONGRÉS INTERNACIONAL DE LA LLENGUA CATALANA FULL D'INSCRIPCIÓ

Cob. _____

NOM _____
 COGNOMS _____
 DOMICILI _____
 POBLACIÓ _____ CODI POSTAL _____
 COMARCA _____ PAÍS _____
 TEL. FERIA _____ EDAT _____
 TEL. PARTICULAR _____ PROFESSIÓ _____

• Vol adscriure's a l'àrea:

- (Es optimit en tot cas inscriure només una)*
- 1a. PLANTEJAMENTS I PROCESSOS DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA
  - 2a. SOCIOLOGIA DE LA LLENGUA
  - 3a. LINGÜÍSTICA SOCIAL
  - 4a. MITJANS DE COMUNICACIÓ I NOVES TECNOLOGIES
  - 5a. LLENGUA I DRET
  - 6a. ENSENYAMENT
  - 7a. HISTÒRIA DE LA LLENGUA

• Vol col·laborar en l'acció:

- (Es optimit en tot cas inscriure només una)*
- PRESIDÈNCIA DEL CONGRÉS A LES ESCOLES
  - PROMOCIÓ DE NOUS CONGRESSISTES
  - CATALÀ A LA INDÚSTRIA I AL COMERÇ

• Vol acollir algun congressista a cas seus.

Sí No

• Invitarà algun congressista pel seu compte

Sí No

Escolliu la vostra opció:

A. ☐ Per persones	Ptes.
☐ Congressista de Número	1.000
☐ Congressista de Número amb quota reduïda (per a escolars, universitaris, jubilats, casos especials)	750
☐ Congressista de Número Especial	11.000
☐ Congressista Col·laborador	50.000
☐ Congressista Col·laborador Especial	100.000
☐ Congressista de Mèrit	250.000
☐ Congressista de Mèrit Especial	500.000

B. Entitats o Empreses

☐ Entitat o Empresa Congressista de Número	21.000
☐ Entitat o Empresa Congressista de Número Especial	90.000
☐ Entitat o Empresa Congressista Col·laboradora	100.000
☐ Entitat o Empresa Congressista Col·laboradora Especial	250.000
☐ Entitat o Empresa Congressista de Mèrit	500.000
☐ Entitat o Empresa Congressista de Mèrit Especial	1.000.000

Aportació per a la compra d'un parc de terres d'un parc històric-cultural (és opcional)

- 1.000 ptes. 50.000 ptes.
 5.000 " 100.000 "

Quantitat total a pagar (drets de congressista + aportació per al parc històric-cultural)

ptes.

Forma de pagament

Taló nominatiu a favor del II Congrés Internacional de la Llengua Catalana. Adjunteu-lo al full d'inscripció i envieu-ho tot junt a la Secretaria General del Congrés.

A través de qualsevol Banc o Caixa d'Estalvis, al compte "II Congrés Internacional de la Llengua Catalana". En aquest cas envieu el full d'inscripció adjuntant-hi el duplicat de l'ingrés fet a la Caixa o Banc, o la fotocòpia.

Data i Signatura: _____

Carri del Congressista

Núm. _____ a omplir pel Congrés

Secretaria General del Congrés, Rambla Catalunya, 15, 1er. 2a., Tel. 317 88 44 - 08007 BARCELONA

L'ASSOCIACIÓ INTERNACIONAL DE LLENGUA I LITERATURA CATALANES

per Josep Massot i Muntaner

Entre totes les entitats que arreu del món es dediquen a l'estudi de la nostra llengua, la que fins ara ha tingut un ressò més ampli i ha aconseguit un major nombre d'adherents ha estat l'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes (abreviada AILLC), que va néixer oficialment a Cambridge l'abril de 1973, encara en plena època franquista, bé que en realitat els seus orígens els hem de trobar molt més enrera: El 1967 la Universitat d'Estrasburg va voler organitzar un col.loqui, programat pel catedràtic de llengües romàniques d'Estrasburg, G. Straka, amb la col.laboració de Germa Colon, de la Universitat de Basilea, i per Antoni M. Badia i Margarit, de la de Barcelona. L'èxit d'aquesta reunió de 1967, limitada a temes lingüístics i amb un nombre de participants molt reduït, va moure a pensar en la possibilitat de continuar el col.loqui iniciat i Felip M. Lorda i Alaiz -actualment membre destacat del partit socialista de Catalunya i aleshores professor a la Universitat d'Amsterdam- es va encarregar de tirar endavant un col.loqui de llengua i literatura catalanes a Amsterdam, el març de 1970. Allà nasqué el propòsit d'institucionalitzar aquests col.loquis, cada tres anys, i de crear una associació que se n'ocupàs d'una manera habitual. D'aleshores ençà, els col.loquis han tingut lloc, amb una participació cada cop més nombrosa i amb una temàtica molt variada, a Cambridge (1973), a Basilea (1976), a Andorra (1979), a Roma (1982) i a Tarragona-Salou (1985).

L'objectiu de l'AILLC no es limita a organitzar els col.loquis i a publicar-ne les actes -que constitueixen un conjunt impressionant de material sobre la nostra llengua i la nostra literatura-, sinó que, segons els seus estatuts, té "la finalitat d'aplegar les persones físiques o morals que s'interessin per la llengua i la literatura catalanes, i fomentar els estudis de llengua i literatura catalanes i de totes les altres manifestacions de la cultura d'expressió catalana pertot arreu on la comesa serà possible". Per tal d'aconseguir-ho, s'estructura com una associació internacional, oberta a tothom -sense exigir cap títol i demanant només una mòdica quota anual-, amb seu a la Universitat d'Amsterdam i amb l'aprovació de la reina d'holanda (recordau que el 1973 no era possible

de crear una societat semblant amb seu a Barcelona, a València o a Mallorca, sobretot tenint en compte que les associacions de tipus internacional eren molt malvistes pel règim del general Franco, que tampoc no permetia l'ensenyament del català d'una manera normal i corrent).

En aquests moments l'AILLC té més de mil membres, la major part dels quals són lògicament dels diversos Països Catalans (assenyalem un gran predomini de valencians, mentre que els mallorquins hi són molt escassos). No hi manquen, però, grups importants d'Anglaterra, França, Suïssa, Itàlia, Alemanya, Holanda, els Estats Units i Canadà, etc., i en representació més reduïda de Bèlgica, de Romania, d'Hongria, a de la República Democràtica Alemanya, de l'URSS, etc.

Des de l'any 1980, l'AILLC publica una revista semestral titulada "Estudis de Llengua i Literatura Catalanes" (editada per les publicacions de l'Abadia de Montserrat), on han aparegut miscel·lànies d'homenatge a Josep M. de Casacuberta, a Pere Bohigas i a Antoni M. Badia i Margarit, al costat d'un volum que fa una ressenya detallada dels estudis de català a Europa i a Amèrica durant els segles XIX i XX, i de dos volums de Repertori de catalanòfils, amb una llista de les publicacions de tots els membres de l'Associació. Ha contribuït també a l'edició d'un recull de Textos i estudis medievals de Francesc de B. Moll (1982) i de l'Aportació a l'estudi de la literatura catalana de Pere Bohigas (1982), i acaba de publicar dos volums de Estudis de literatura catalana en honor de Josep Romeu i Figueras. Mentrestant està en preparació el pròxim col.loqui de l'AILLC, que tindrà lloc a Tolosa de Llenguadoc d'aquí a tres anys.

Si qualcú vol saber més coses sobre l'AILLC, pot escriure'm unes ratlles (a l'Abadia de Montserrat, Barcelona) i amb molt de gust li enviaré un opuscle, L'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes, que en conté la història, els estatuts i una llista de membres.

(Article gestionat a través de l'Associació de Premsa Forana de Mallorca).

TRANSILVANIA

UN HOSTALER CEGATO

L'ARTIGUES

AQUEST ARTICLE ESTÀ PATROCINAT PER LA CONSELLERIA D'EDUCACIÓ I CULTURA DEL GOVERN BALEAR, I HA ESTAT GESTIONAT A TRAVÉS DE L'ASSOCIACIÓ DE LA PREMSA FORANA DE MALLORCA.

MESTRE ANTONI "LLEÓ"
en la memòria del poble

per Miquel Sbert

No crec que ningú dubti que la confirmació de l'èxit d'un glosador popular la constitueix el fet que el poble, la memòria popular anònima, conservi vius i frescs els textos de les cançons que aquell glosador va compondre anys enrera.

A Lluçmajor, és ben palès, molta gent recorda el nom, anècdotes i cançons de mestre "Lleó", glosador de soca-rel, nascut a l'esmentada ciutat el 5 d'octubre de 1818 i veí de Lluçmajor fins a les vuit del vespre del dia 27 de març de 1908, data del seu decés. Home de poble, "mosso de marjador", glosador per damunt de tot. Un glosador ajustat al cent per cent als models que d'aquesta tipologia humana n'han indicat els folkloristes. Protagonista d'un extens repertori d'anècdotes arrodonides amb cançons enginyoses com poques, mestre "Lleó" fou autor també de diversos "glosats" que varen ser publicats.

Es a rel d'una d'aquestes publicacions ("plaguets"), "Unions i desunions/de fets moderns i antics/posats en varies cançons/d'on poren pendre lliçons/ets homos grans i petits" (tercera edició en estampa de Felip Gusp a Palma, datada de 1896), que hem cregut oportú el nostre comentari inicial relatiu a la pervivència en la memòria col·lectiva com a senyal d'encert. L'obra de referència és un recull de 102 estrofes (majoritàriament fusió de dues quartetes heptasil·làbiques amb dues rimes consonants, de disposició croada) on l'autor reflexiona i es reconcentra en el passat i el present oferint la seva particular visió de l'individu que intenta sobreviure al si d'una societat injusta. D'aquesta recopilació el poble n'ha assaborit una bona part incorporant-la al patrimoni comú.

Tots els estimadors de la cançó popular mallorquina recorden que el pare Rafel Ginard i Bauçà al seu gegantí "Cançoner Popular de Mallorca" només publicà les cançons per ell recollides de la tradició oral deixant de banda les que havien estat prèviament impreses. Doncs bé, si llegim el tom III del C.P.M., a l'apartat "Localitat", l'epígraf "Espanya en general", hi trobarem deu cançons. D'aquesta desena, set són originals (així ho prova la publicació citada) de mestre Antoni "Lleó" (vegi's la numeració: C.P.M.: nº 15, 18, 19, 20, 21, 22, 23; "Unions...": 33, 83, 32, 29, 90, 35, 47. Anotarem el text d'alguns exemples de mestre "Lleó", actualitzant-ne només l'ortografia):

29: "Si aquest despotisme dura,/que la fe no's pos formal,/Espanya p'es natural/pararà en mala ventura;/un tira i s'altre s'atura,/que això resulta amb més mal/que un cap de vent de mestral/ a arbre que està en tenrura".

33: "A Espanya hi ha un lleó/antic i fort de barram/i som molts qui l'engreixam/amb ses gotes de suor./I amb sa contribució/de sang força li donam/i si no mos defensam/matarà sa nació."

90: "Espanya duu una alenta/i a poc a poc morirà,/i qui la podria curar/s'enfermedat li augmenta./I si ha d'anar així sempre,/no s'hi podrà viure un ca,/que sa bossa d'es pagar/ja no té pols an es ventre."

Recollides pel gran folklorista franciscà a indrets tan diversos com Lluçmajor, Porreres, Sineu, Artà, Son Carrió, Manacor, Sant Joan o Petra s'adaptent molt fidelment al text original del llucmajorer publicat el 1896 (si n'exceptuam la nº 21 del C.P.M., molt canviada, però amb denotació clara de l'origen). Cas semblant succeeix amb la nº 27 de la plagueta ("D'Orient a Occident/el món d'extrem va,/un vol peix, s'altre vol pa/i tothom viu descontent./I si Déu omnipotent/prompte no alça sa mà/sa sang córrer se veurà/semblant d'un riu o torrent") ala nº 962 del C.P.M. (tom III, "Vida Humana").

En resum, doncs, si de 102 cançons que componen l'aplec del glosador de Lluçmajor tants d'anys després de la seva publicació i a tants llocs distints, persones anònimes han rememorat un 10% dels textos, no calen dubtes sobre l'assumpció per part del poble de l'obra del mestre de paret seca Antoni Garau i Vidal.

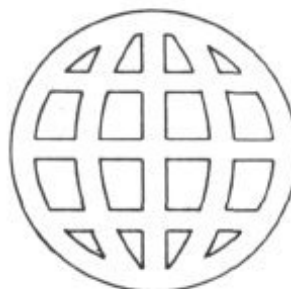
- * MATERIAL FOTOGRÀFIC
- * ARTICLES DE LABORATORI
- * FOTOGRAFIES DE MARGALIDA MOREY

S'ESTUDI

Baix d'es Cós, 11-E

Tel. 55 40 78

MANACOR

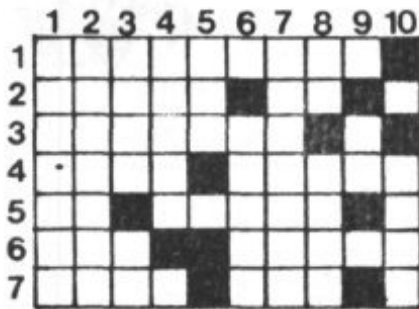

BINGO SALA IMPERIAL

- * Dies feiners, a partir de les 6
- * Dissabtes i festius, a partir de les 5

MANACOR

MOTS CREUATS

HORITZONTALS.- 1.-Dividir en branques. 2.-Atzavare.Pinyol de l'oliva i altres fruits. Símbol del sofre. 3.-Recordar. Cinquanta. 4.-Al rev. molt poc freqüent. Relatiu o pertanyent als lòbuls. 5.-Nota musical. Que té les qualITATS NECESSÀRIES. Símbol de l'oxigen. 6.-Nom de lletra. Es diu d'aquell que exerceix la màgia. 7.-Conjunt de rames tallades. Gos de presa. Vocal.

VERTICALS.-1.-Relatiu als ramats. 2.-Bolet comestibles de color de rovell d'ou. 3.-Mamella. És el femení de l'adjectiu possessiu "mon". 4.-Vori. Nom de lletra. 5.-Donar existència a alguna cosa. Cinc-cents. 6.-Símbol del iode. Dit d'una varietat de col.

7.-Relatiu o pertanyent a una corona. Campió. Fusta llarga i gruixuda, escairada, usada principalment en la construcció de sostres i cobertes. 9.-Consonant. Nota musical. Nom de lletra. 10.-Símbol dels sofre. Matèria pètria que s'alça a la superfície de la terra o del mar.

SOPA DE LLETRES

P A D E S L T E I P
R E C A V A R A E I
O U A N A A D E S T
D T C D U N A A O L
E O S A L I L T A O
T A C I P E R E D M
A Z X D R R T L U N
D J S E S L E U R Y
A T O I C N A R S Ç
M O L L A T I S R C

En aquesta sopa de lletres hi trobareu deu mots que comencen amb la lletra erra.

ENDEVINALLA

Tenc enterrat lo més bo
i lo dolent surt defora;
el qui maltracta el meu cor
mentres me maltracta, plora.

FUGA DE VOCALS

_ N R _ P _ T D _ L _ N _ M _ T _
C _ N T _ _ F _ S ' _ S T _ F _ T ,
J _ M _ ' _ V _ R _ P _ R _ T _
Q _ _ T S _ S _ S D _ G _ N C _ R B _ T _ .

Maria Galmés

JOIERIA FEMENIAS

LLISTES DE NOCES
OBJECTES DE REGAL

Carrer del Rector Pasqual, 8 * T. 569072

SOLUCIONS

<p><u>MOTS ENCREUATS</u></p> <p>R A M I F I C A R S A G A V E O S M E M O R A R L A R A R L O B A R D O I D O N I O E L A M A G I C A R A M A A L A V A</p>	<p><u>SOPA DE LLETRES</u></p> <p>R E C A V A R O U A N A D T C D U N A E O S A L I L T A O T A C I P E R E D M A Z X D R R T L U N D J S E S L E U R Y A T O I C N A R S Ç M O L L A T I S R C</p>	<p><u>FUGA DE VOCALS</u></p> <p>Un rupit dal una mata canta i fa s'estufat, jo mal'via reparat que ets ases duguen corbata.</p> <p><u>ENDEVINALLA</u></p> <p>Es una ceba.</p>
---	--	---

Si ho recordau, al darrer número d'aquesta revista, el Cardassar -en els partits corresponents a la darrera edició- havia aconseguit només un punt i ocupava el lloc número 14 a la taula classificatòria. Les coses han canviat -igual que l'entrenador-: s'ha jugat bastant millor i d'aquí que en els darrers cinc partits s'hagin aconseguit cinc punts, percentatge que no vol dir que sigui digne d'alabança però que demostra que les coses han rodat un poc més bé, i s'hagi avançat un lloc (actualment estam en el número 13), i es troba en condicions de salvar la categoria. Passem a veure els fets d'aquests cinc partits.

CARDASSAR 2, ANDRATX 1

Es complí la dita que diu "amb nou entrenador la victòria és segura". L'equip que ara dirigeix Guillem Llodrà s'imposà a un rival digne com va esser l'Andratx. Aquest partit té un nom: Nadal, que, amb dues esplèndides rematades de cap féu que els dos punts es quedassin a Sant Llorenç. Els dos gols que aconseguí aquest home foren de forma similar: Estelrich va treure dues faltes cercant el cap de l'avui protagonista del partit, i aquest darrer s'encarregà de materialitzar aquestes pilotes en gols. L'equip visitant hagués pogut complicar les coses, però la defensa local desbaratava així com podia les accions dels davanters antrixols.

CADE PEGUERA 4, CARDASSAR 0

El Cardassar ha jugat i ha deixat jugar, però s'ha trobat amb un equip que ha fet un joc còmode, fàcil i que, a més a més, ha sabut aprofitar les ocasions de què ha disposat. Em sembla que no cal dir res més d'aquest partit: el marcador diu ben clar el que va esser.

CARDASSAR 0, SON SARDINA 3

Resultat enganyós, ja que el Cardassar, amb el joc que desenvolupà, no es mereixia mai perdre de tres gols de diferència. És ver que el rival que avui tenien davant els llorencins és el co-líder de la preferent, però vegem el perquè d'aquest resultat. El primer gol fou aconseguit gràcies a un penalty que només va estar dins la ment del col·legiat. El segon fou un "regal" que concedí la defensa local als visitants. I el tercer i darrer gol vendria als minuts finals quan tot el Cardassar tractava d'escurçar distàncies.

XILVAR 1, CARDASSAR 1

Aquesta vegada no seria just dir que al Cardassar li va mancar la sort. Viatjà a les terres de Selva amb la clara intenció de dur cap a Sant Llorenç qualche cosa positiva. El partit no fou de gran qualitat i aquesta ve-

gada la sort va estar a favor del llorencins quan veren que la pilota s'introduïa a les xarxes locals impulsada per un jugador del Xilvar.

CARDASSAR 1, ARENAL 0

Els locals realitzaren el millor partit d'aquesta segona volta. La segona part va esser realment brillant per part dels homes que dirigeix Guillem Llodrà. El partit fou entretenut per les nombroses ocasions de gol de que gaudiren tant uns com els altres. Però els davanters visitants estaren desafortunats.

La primera part acabà sense que es mogués el marcador. Als primers minuts de la segona, emperò, arribaria l'únic gol del partit; fou una falta treta pel debutant Eloi, que Cànoves magistralment introduïria a les xarxes del porter visitant. En els primers minuts -un poc més endavant, però- l'àrbitre treuria fora un defensa visitant. Semblava que ja estava tot fet, però va esser a partir d'aquest moment qual l'Arenal passà per uns moments de bon joc.

A destacar el protagonisme de l'àrbitre, que el privava de mirar el que deien els seus ajudants de camp.

Jaume Galmés

ELECTRICITAT DE L'AUTOMÒBIL
Telèfon 569505 * SANT LLORENÇ

ESPORTS

SOLER »« PONT

Carrer Nou, 35 T.569310 SANT LLORENÇ

SA BERENA

Possiblement la fotografia no té res a veure amb "sa berena", però potser no desdiu gaire, i a més, no fa gaire dies vam passar el "dimarts de Pasqua", dia en què, quan era jovenell, anàvem a menjar "sa panada" a part o banda.

És evident que el turisme, per als mallorquins en general i els llorencins en particular, ha representat una mena de revolució en molts d'aspectes. (Alguns li atribueixen tot el que té de bo la vida actual: els dos cotxes, la felicitat, els duros, el progrés...). Una revolució que ha trencat costums ancestrals i un exemple n'és "sa berena".

Abans de l'any 60 encara hi havia el costum d'agafar unes panades, uns robiols i una mica de fruita, posar-les en un sanalló o en una bossa de plàstic -no n'hi havia tantes com ara però tenien l'avantatge de que es podien aplegar i posar-les dins una butxaca- per anar a menjar-les als cims de Sant Salvador o Bonay o... I s'hi arrebegava una gentada, majoritàriament joves. Oh, si els pins parlassin!, si ens poguéssin descriure les sensacions que comportaven les mirades, el tacte de pell aliena! ..."sa berena" era una baula més en en el possible camí d'encobraments abans de la popularització dels "night clubs".

Cintes de colorins, jocs, panades... possiblement la successió lenta, no traumàtica de la festa dels salers, el "Deixar lo dol" (després de la Ressurrecció) amb marcat caràcter religiós, cantant, cantant

Deixau lo dol.
Cantem ab alegria
les Pasqües a Maria.
Al.leluia!
Al.leluia!

I llavors responia tota la comparsa:

Alabem primerament
a Jesús i a Maria;
Digam tots: alabat sia
lo Santíssim Sagrament.
Jesu-Crist se va morí
enclavat á una Creu;
pecadors, voltros sabreu
els dolors que va patí.
Jesu-Crist ressuscità
gloriós á los tres dies,
i sortí a les tres Maries
vestit de jove hortolà,
tot resplendent com un sol.

(Sic)

Els jovenells anaven de casa en casa -millor si hi havia fadrines- arrebegant panades per després, en tenir el covo més o menys ple, "fer la festa" de menjar-se-les.

"Sa berena", les cançons dels salers... pertanyen al "Sant Llorenç d'ahir". Avui les panades sòlament són pasta amb carn i talladetes de xulla (amb la variant dels xítxaros, sobrassada, verdura, peix...) que es troba tot l'any en el forn i que algunes cases en fan per Pasqua, ahir el mot era més suggerent i anava associat a imatges i/o esperances noves.

De la fotografia... hi ha almanco un jovenell i una jovenella que tothom forçosament coneixerà, car la transmissió genètica és ben fidel i com ja s'ha dit abans és ben probable que no tengui res a veure amb cap berena.

Guillem Pont